

ASA-10 Lankinen Mari(UM)

08.04.2019
JULKINEN

Asia

EU:n ja Japanin välinen huippukokous 2019

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU-Japani-huippukokouksen, joka on tarkoitus pitää Brysselissä huhtikuun loppupuolella, valmisteluita on käsitelty Pysyvien edustajien komiteassa (Coreper II), kauppapoliittisessa komiteassa (TPC) ja COASI-työryhmässä, ja käsittely jatkuu työryhmien tulevilla kokouksilla.

Huippukokouksessa mahdollisesti hyväksyttävästä julkilausumasta käydään neuvotteluja EU:n ja Japanin välillä. EU-kantoja julkilausumaan on valmisteltu edellä mainituissa EU-rakenteissa. Japani ei ole vielä antanut kommenttejaan julkilausumaluonnokseen.

Suomen kanta

- Suomi tukee EU:n lähestymistapaa huippukokouksen valmistelussa, ja esitetyt tavoitteet vastaavat hyvin Suomen painopisteitä.
- Heinäkuussa 2018 allekirjoitetut EU:n ja Japanin väliset SPA- ja EPA-sopimukset tuovat mahdollisuuden suhteiden syventämiseen monipuolisesti. EU:n tulee panostaa niiden toimeenpanon edistämiseen.
- EU:n tulee pyrkiä connectivity-kumppanuuteen Japanin kanssa. EU:n ja Aasian välisten yhteyksien kehittäminen on tärkeää.
- Nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa EU:n ja Japanin on tärkeä toimia yhdessä sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestyksen puolustamiseksi. EU ja Japani ovat yhtenevän arvopohjansa vuoksi luontevia yhteistyökumppaneita sekä kahdenvälisesti että alueellisissa ja globaalikysymyksissä. G20-ryhmän puheenjohtajana Japanin prioriteetit vastaavat hyvin EU:n strategisia intressejä.

Pääasiallinen sisältö

EU:n ja Japanin välinen 26. huippukokous on tarkoitus järjestetää Brysselissä huhtikuun 2019 loppupuolella. Euroopan unionia huippukokouksessa edustavat Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Donald Tusk ja komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker. Japania edustaa pääministeri Shinzō Abe.

Edellinen huippukokous järjestettiin Tokiossa 17.7.2018. EU:n ja Japanin välisiä huippukokouksia on järjestetty vuodesta 1991 lähtien yleensä vuosittain.

Huippukokouksessa käsiteltäviksi teemoiksi on esitetty:

- EU:n ja Japanin kahdenväliset suhteet: strategisen kumppanuussopimuksen (SPA) ja taloudellisen kumppanuussopimuksen (EPA) toimeenpano
- Yhteistyö monenvälisillä foorumeilla: G20-huippukokouksen prioriteetit, WTO:n uudistaminen, globaalit haasteet (ml. ilmastonmuutos, kestävän kehityksen tavoitteet)
- Alueelliset kysymykset (ulko- ja turvallisuuspolitiikka): Korean niemimaa, Kiina, Iran/JCPOA, Ukraina/Venäjä

Tavoitteena on antaa huippukokouksesta lyhyt yhteinen julkilausuma.

EU:n näkökulmasta keskeisiä asiakokonaisuuksia ovat:

- Koordinointi ja tuki Japanin G20-puheenjohtajuuden prioriteeteille erityisesti G20-huippukokouksen suhteen ja tuki sääntöpohjaiselle kauppajärjestelmälle ja WTO-järjestelmän uudistamiselle
- SPA- ja EPA-sopimusten toimeenpano
- Connectivity-kumppanuuden vahvistaminen
- Turvallisuus- ja puolustuspoliittisen yhteistyön vahvistaminen.
- Pyrkiminen yhteisiin näkemyksiin kv. kysymyksissä
- Ihmisten välisten yhteyksien lisääminen mm. tutkimuksen ja koulutuksen alalla

EU:n ja Japanin välistä yhteistyötä pyritään lisäämään erityisesti turvallisuus- ja connectivity-sektoreilla sekä tiede-, tutkimus- ja koulutusalailla. EU ja Japani pyrkivät kehittämään yhteistyötään myös kolmansissa maissa esimerkiksi kehitysyhteistyössä ja infrastruktuurikysymyksissä. Myös ulko- ja turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä EU:lla ja Japanilla on paljon yhteisiä intressejä, mutta painotuserot voivat vaikeuttaa julkilausumasta sopimista.

Taustaa EU-Japani suhteesta:

Japani on EU:lle tärkeä kumppani sekä poliittisesti että taloudellisesti. Japani on maailman kolmanneksi suurin talous, EU:n kuudenneksi suurin vientimaa ja seitsemänneksi suurin tuontimaa. Vuonna 2018 EU:n tuonnin arvo Japanista oli 70,5 miljardia euroa ja viennin arvo Japaniin 64,8 miljardia euroa. EU:sta Japaniin tehdyt sijoitukset olivat 99,4 miljardia euroa ja Japanin EU:hun tekemät sijoitukset 228,9 miljardia euroa vuonna 2017.

EU:n ja Japanin yhtenevä arvopohja luo luontevan pohjan edistää yhdessä kansainväliseen oikeuteen perustavaa järjestystä, monenvälisyyteen, globaalia hyvinvointia ja turvallisuutta, ympäristöystävällistä elintapaa sekä vapaakauppaa.

EU:n ja Japanin välillä allekirjoitetut kumppanuussopimukset EPA ja SPA antavat mahdollisuuden kehittää suhteita uudelle tasolle.

Helmikuun alussa voimaan astunut **talouskumppanuussopimus EPA** on taloudellisesti EU:n merkittävin toistaiseksi neuvotteleva vapaakauppasopimus. Japani on yksi

maailman suurimmista kuluttajamarkkinoista ja Kiinan jälkeen EU:n toiseksi suurin kauppakumppani Aasiassa. EU ja Japani vastaavat yhdessä noin kolmasosasta maailman BKT:sta. Sopimus edistää EU-Japani kauppasuhteita, stimuloi kasvua sekä Euroopassa että Japanissa, ja lähettää nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa vahvan signaalin avoimen, sääntöihin perustuvan kansainvälisen kaupan puolesta.

Sopimus parantaa merkittävästi eurooppalaisten yritysten pääsyä Japanin markkinalle. Sopimuksen voimaan tultua tullit poistuivat tai laskivat heti useissa myös Suomen viennille tärkeissä tuotteissa. Pisimmillään siirtymäajat ovat 15 vuotta. Sen jälkeen 97 % EU:n viennistä Japaniin on tullivapaata. Sopimus tuo lisäksi läpinäkyvyyttä ja helpotuksia Japanin liiketoimintaympäristöön. Uusia liiketoimintamahdollisuuksia avautuu myös Japanin keskeisten kaupunkien julkisissa hankinnoissa.

Vapaakauppasopimuksen rinnalla neuvoteltu **SPA-sopimus strategisesta kumppanuudesta** syventää EU:n ja sen jäsenmaiden sekä Japanin välisiä suhteita. Kyseessä on laaja-alainen yhteistyösopimus, joka kattaa poliittisen, taloudellisen ja sektorikohtaisen yhteistyön sekä vuoropuhelun lisäksi yhteistyön alueellisten ja globaalien haasteiden ratkaisemiseksi. Sopimuksessa korostuvat kantojen koordinointi ja informaation vaihto kansainvälisillä foorumeilla. Yhteiseen arvopohjaan nojaavien toimintatapojen kehittäminen on sopimuksen läpileikkaava teema. Sopimus hyväksytään erikseen jokaisessa jäsenvaltiossa, Euroopan unionissa sekä Japanissa. Neuvosto hyväksyy sopimuksen unionin puolesta. Euroopan parlamentti antoi sopimukselle hyväksyntänsä 12.12.2018.

SPA-sopimuksen ensimmäinen yhteiskomitean kokous järjestettiin Tokiossa 25.3.2019. EPA-sopimuksen ensimmäinen yhteiskomitean kokous järjestetään 10.4.2019.

EU:n ja Japanin välisten suhteiden pohjana on vuonna 1991 annettu yhteinen julistus sekä vuonna 2001 hyväksytty kymmenvuotinen toimintasuunnitelma, joka listaa yhteistyöalueiksi rauhan ja turvallisuuden vahvistamisen, talous- ja kauppasuhteet, globaalit ja yhteiskunnalliset haasteet sekä ihmisten ja kulttuurien yhteen saattamisen. Vuonna 2013 käynnistetyt sopimusneuvottelut talouskumppanuudesta ja strategisesta kumppanuudesta perustuivat em. toimintasuunnitelmaan.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

--

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ulkosuhdejaoston kirjallinen menettely

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

6624/19 EU-Japan Summit – Orientation Debate

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Mari Lankinen UM/ASA-10	+358 40 743 1887
Maria Kauko UM/TUO-20	+358 50 408 1971

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	Japani UM
Tiedoksi	EUE, LVM, PLM, TEM, VM, VNK
